
ZESZYTY NAUKOWE
WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ W BYDGOSZCZY

Studia Techniczne 1993 z. 16

STANISŁAW MARZEC

UŚ w Sosnowcu

POZNAWCZA I KSZTAŁCĄCA ROLA STUDENCKICH PRAKTYK PRZEMYSŁOWYCH NA KIERUNKU WYCHOWANIA TECHNICZNEGO UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO

1. Cel i zakres studenckich praktyk przemysłowych

Wysokie kwalifikacje nauczycieli wychowania technicznego (obecnie jeszcze studentów) są jednym z podstawowych czynników skutecznej realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych. Proces dydaktyczny szkoły wyższej, praktyki przemysłowe i praktyki pedagogiczne kształtują osobowość studentów — przyszłych nauczycieli techniki. Przed wszystkim bieżący kontakt z przemysłem pozwala na uzupełnienie zdobytej wiedzy teoretycznej i próbę wykorzystania tej wiedzy w praktycznym rozwiązywaniu złożonych problemów technologicznych. Nauczyciel techniki, aby sprostać zadaniom dydaktyczno-wychowawczym niezależnie od aktualnego formalnego wykształcenia, powinien w sposób ciągły podnosić swoje kwalifikacje w oparciu o wprowadzane w przemyśle nowe technologie.

Praktyki przemysłowe przewidziane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego są pierwszym etapem poznania zakładu pracy pod kątem jego struktury organizacyjnej, procesu produkcyjnego i stanu wyposażenia.

Celem praktyk przemysłowych jest poznanie struktury organizacyjnej zakładu pracy i bezpośredni kontakt studentów ze stanowiskami wytwórczymi.

Zakres praktyki obejmuje:

- poznanie profilu produkcyjnego zakładu,
- zaznajomienie się ze strukturą organizacyjną zakładu, a w szczególności: z działem planowania, z działem konstrukcyjnym, z działem głównego technologa, z prototypownią, z izbą pomiarów, z wydziałami produkcyjnymi, z magazynem półfabrykatów i wyrobów gotowych.

We współczesnej dobie rozwoju techniki nie wystarczają kwalifikacje uzyskane w toku kształcenia się, lecz kwalifikacje dynamiczne zdolne do zmieniających warunków technicznych i technologicznych. Nauczyciel wychowania technicznego powinien w swojej dyscyplinie z wyprzedzeniem przewidywać zmiany w dziedzinie rozwoju techniki.

2. Rola opiekunów w organizacji praktyk przemysłowych

Do organizacji praktyk przemysłowych zostają powołani dwaj opiekunowie, jeden z ramienia uczelni drugi z zakładu. Opiekun z zakładu pracy, znając doskonale proces produkcyjny, proponuje wydziały, z którymi powinni zapoznać się studenci. Opiekunowie z ramienia zakładu i uczelni wspólnie tworzą harmonogram praktyki a także zobowiązani są:

- spisać umowę pomiędzy uczelnią a zakładem pracy,
- ustalić harmonogram praktyki,
- uczestniczyć w przeszkoleniu bhp,
- ustalić harmonogram przejść na poszczególne stanowiska pracy,
- uczestniczyć na bieżąco w kontrolowaniu praktyki,
- dokonać zaliczenia i podsumowania praktyki.

Opiekunowie powinni wiele uwagi poświęcić wynalazczości i racjonalizacji pracowniczej, należy studentów zapoznać z prawem wynalazczym, ze sposobem zgłaszania i realizacji wniosków patentowych. Zainteresowanie studentów wynalazczością powinno wyzwolić inicjatywę, energię, samodzielne myślenie i próbę realizacji wniosków patentowych i racjonalizatorskich.

3. Organizacja i przebieg praktyk przemysłowych

Istotnym problemem jest wzorcowe zorganizowanie praktyki przemysłowej, wytypowanie zakładu pracy o profilu produkcyjnym zgodnym z tematyką praktyki. Duży nacisk należy położyć na to, by studenci w pełni zdawali sobie sprawę z celu poznawczo-kształcącego praktyk przemysłowych. Należy zachęcić studentów do nawiązywania przez nich stałych kontaktów, niezbędnych dla własnych potrzeb przyszłej pracy pedagogicznej. Niezmiernie ważny jest moment organizowania i tworzenia programu praktyki. Opiekunowie praktyki powinni opracować taki program, który optymalnie uwzględniłby możliwości zakładu, dawał gwarancję, że będzie w pełni zrealizowany. W przygotowaniu wstępnym należy zapoznać studentów ze specyfiką zakładu, strukturą organizacyjną, rodzajem produkcji. Uwypuklić należy studentom związek teorii z praktyką. Po wstępnym zapoznaniu studentów z zakładem pracy, grupę dzieli się na zespoły 2–3 osobowe i opracowuje harmonogram przejść. Studenci przed pójściem na stanowiska pracy otrzymują wskazówki, na co w szczególności należy zwrócić uwagę.

Na Wydziale Techniki Uniwersytetu Śląskiego, na kierunku wychowania technicznego, prowadzone są następujące specjalności kształcenia:

- specjalność ogólnotechniczna,
- specjalność mechaniczna,

– specjalność elektryczna,

– specjalność nauki o materiałach (od 1 IX 1987 r.).

Praktyki przemysłowe obowiązują studentów po III i IV roku studiów i są organizowane w terminie od 1–15 lipca. Dla specjalności ogólnotechnicznej organizowana jest 2 tygodniowa praktyka hutnicza po III roku studiów oraz 2 tygodniowa praktyka energetyczna po IV roku studiów; dla specjalności mechanicznej odpowiednio: 2 tygodniowa praktyka mechaniczna po III roku studiów oraz 2 tygodniowa praktyka energetyczna po IV roku studiów; dla specjalności elektrycznej — 2 tygodniowa praktyka elektryczna po III roku studiów oraz 2 tygodniowa praktyka elektroniczna po IV roku studiów.

Zakłady produkcyjne dobierane są o profilu produkcyjnym zgodnym z tematyką praktyki. Studenci otrzymują dzienniczki praktyk i prowadzą notatki z przebiegu praktyki na poszczególnych stanowiskach. Ważną rolę w całym procesie pełni odpowiednio zorganizowane zakończenie praktyki, któremu należy nadać odpowiednią rangę. Zaliczenie odbywa się w obecności całej grupy studenckiej, przedstawicieli zakładu pracy i uczelni. Studenci przedstawiają do zaliczenia wypełnione dzienniczki oraz referują zagadnienia związane z procesem produkcyjnym zakładu. Na zakończenie następuje podsumowanie przebiegu praktyki, a wyróżniający się studenci powinni zostać w obliczu grupy praktykantów odpowiednio uhonorowani pochwałą ustną lub odpowiednim wpisem do indeksu.

Literatura

1. Kształcenie szerokoprofilowe w świetle wymagań współczesnego przemysłu. Katowice IKN 1976–77

2. Wybrane zagadnienia rozwoju zawodowego i warsztatu pracy nauczyciela. Katowice IKN 1979
3. Wybrane zagadnienia adaptacji i rozwoju w zawodzie nauczycielskim. Katowice IKN 1978
4. Żukowski P.: Podstawowe problemy współczesnej techniki i ochrony środowiska. Warszawa PWN 1987